
OHJAUSSUUNNITELMA

Yksikön johtaja hyväksyi ohjaussuunnitelman päätöksellään 17.11.2015. Tiedekuntamuutokseen liittyviä päivityksiä tehty 24.8.2017.

Viestintätieteiden tiedekunta

Kieli-, käännös- ja kirjallisuustieteiden tutkinto-ohjelmat

1. Periaatteet ja tavoitteet

Kieli-, käännös- ja kirjallisuustieteiden tutkinto-ohjelmien ohjaussuunnitelma perustuu opetusneuvoston 3.10.2011 antamaan linjaukseen opintojen ohjauksesta Tampereen yliopistossa [i], tutkinto-ohjelmien ohjaussuunnitelmien laadinnasta annettuun ohjeeseen ja koulutukseen syksyllä 2012 (ks. liite 1) [ii] sekä opintopsykologi Taija Tuomisen päivittämiin HOPS-prosessin tavoitteisiin keväältä 2014 (ks. liite 2). Suunnitelman ovat yhdessä koostaneet yksikön kahdeksan ohjausvastaavaa, ja se täydentää osaltaan yksikön toimintakäsikirjassa esiteltyjä toimintaperiaatteita.

Kieli-, käännös- ja kirjallisuustieteiden tutkinto-ohjelmissa opintojen ohjauksen periaate on opiskelijan ohjaaminen ja tukeminen hänen koko opintokaarensa ajan. Sanna Vehviläisen *Ohjaustyön oppaan* mukaan (Gaudeamus 2014) ohjaus on yhteisöllistä toimintaa, jolla ”tuetaan ja edistetään ohjattavan oppimis-, kasvu-, työ- tai ongelmanratkaisuprosesseja sellaisilla keinoilla, että ohjattavan toimijuus vahvistuu” (s. 12). Pedagogisen määritelmän taustalla on ensinnäkin kysymys siitä, *mihin* ohjaus kohdistuu, toiseksi siitä, *ketkä* ovat ohjauksen toimijoita ja kolmanneksi siitä, *miten* ja millä keinoin ohjataan. Näin ollen ohjauksen voi ymmärtää prosessina, joka perustuu ohjaajan ja ohjattavan välisen kumppanuuden, dialogisuuden ja läpinäkyvyyden periaatteisiin (*Ohjaustyön opas*). Ohjaussuunnitelmaa laatiessamme olemme huomioineet näiden periaatteiden toteutumisen tiedekunta- ja tutkinto-ohjelmakohtaisilla tasoilla.

Ohjaussuunnitelmadokumentti koostuu neljästä osiosta: 1) periaatteet ja tavoitteet, 2) yhteiset resurssit ja käytänteet, 3) arviointi ja kehittäminen ja 4) tutkinto-ohjelmakohtainen ohjaussuunnitelma. Toisessa osiossa osoitetaan ohjauksen eri osa-alueista vastuussa olevat tiedekunnan opintopalveluiden henkilökunnan jäsenet ja määritellään kaikille tutkinto-ohjelmille yhteiset ohjauskäytänteet. Kolmannessa osiossa arvioidaan ohjausjärjestelmän tulevia kehittämistarpeita ja neljäs osio koostuu tutkinto-ohjelmakohtaisista ohjaussuunnitelmista sisältäen ohjelmien erityiset ohjauskeinot- ja käytänteet.

2. Yhteiset resurssit ja käytänteet

Opintopalveluiden henkilökuntaan kuuluvat **opintopäällikkö** ja **opintokoordinaattorit** ovat tiedekuntatason tärkein resurssi järjestelmällisen ohjauksen toteuttamisessa. Opintopäällikkö ohjaa

opiskelijoita erityisesti tutkintorakenteen osalta kuten myös valmistumiseen ja muualla kotimaassa suoritettujen opintojen hyväksilukuun liittyvissä asioissa. Opintokoordinaattorit ohjaavat tutkinto-ohjelmien omissa opintokäytänteissä kuten opintokokonaisuuksien suorittamisessa, kokonaismerkinnöissä, opintojen yhteensovittamisessa, opintojen hyväksiluvussa. He myös tiedottavat ajankohtaisista opintoasioista. **Kansainvälisten asioiden koordinaattori** ohjaa mm. vaihto-opiskeluun ja ulkomailla suoritettujen opintojen hyväksilukuun liittyvissä asioissa. Tämän lisäksi **opintos sihteeri** antaa yleistä opintoneuvontaa ja ohjaa valmistumiseen liittyvissä kysymyksissä. Tutkinto-ohjelmien toimijoiden eli **ohjausvastaavien, HOPS-opettajien, tutkinto-ohjelmavastaavien, opiskelijatuutoreiden ja aineenopettajakoulutuksen vastuuhenkilöiden** tehtävänkuvat on kuvattu tutkinto-ohjelmakohtaisissa ohjaussuunnitelmissa. Tiedekunnan eri ohjaustoimijat pitävät myös yhteyttä yliopistotason ohjaustoimijoihin. Näihin kuuluvat ohjausvastaavien toimintaa yliopiston laajuisesti koordinoiva **opintopsykologi, saavutettavuusyhteyshenkilö** sekä **työelämäpalveluiden henkilökunta**.

Tämän ohjaussuunnitelman ensimmäinen versio hyväksyttiin syksyllä 2013. Tuolloin entisen kieli-, käännös- ja kirjallisuustieteiden yksikön ohjausvastaavat sopivat yhteisistä ohjauksikäytänteistä, joiden mukaan jokaisessa tutkinto-ohjelmassa käydään kolme henkilökohtaista HOPS-keskustelua opintokaaren eri vaiheissa. Näistä ensimmäinen käydään pakollisten orientoivien opintojen yhteydessä, toinen ennen kandidaatintutkintoon sisältyvää seminaaria tai sen yhteydessä ja kolmas ennen maisteriopintojen seminaaria tai sen yhteydessä. HOPS-opettaja ja opiskelija sopivat yhdessä keskustelujen käymistavoista.

26.10.2015 julkaistu [HOPS-opettajan opas](#) löytyy yliopiston henkilökunnan sisäisiltä sivuilta.

Tämän lisäksi tiedekunta on sittemmin ottanut käyttöön yhteisen kurssipalautejärjestelmän, jonka tarkoituksena on opiskelijoiden osallistaminen opetuksen kehittämiseen ja opetussuunnitelmatyön läpinäkyväksi tekemiseen. Kurssipalautejärjestelmä noudattaa kansainvälisen PDCA-kehityssyklin toimintaperiaatteita. [iii] Tiedekunta on myös ottanut käyttöön yhteisen pro gradu -tutkielman työskentelysuunnitelman. Kaikki opinnäytteitä koskevat ohjeet on koottu kieli-, käännös- ja kirjallisuustieteiden tutkinto-ohjelmia koskevaan [opinnäyteohjeeseen](#). Tutkinto-ohjelmien erityiset ohjauskeinot- ja käytänteet on kuvattu niiden omissa ohjaussuunnitelmissa.

3. Arviointi ja kehittäminen

Ohjausvastaavat jatkavat ohjaustoiminnan kehittämistä ja keskustelun virittämistä ajankohtaisista ohjausaiheista. Tutkinto-ohjelmakohtaiset ohjaussuunnitelmat sisältävät tietoa tutkinto-ohjelmien omista erityisistä ohjaustoiminnan kehittämiskohteista. Tiedekuntatasolla näihin kohteisiin kuuluvat tutkielmien ohjaukseen liittyvien ongelmatapausten ratkaisutavat, HOPS-opettajien koulutuksen edistäminen laaja-alaisissa tutkinto-ohjelmissa, AHOT-käytänteiden kehittäminen ja yhteisen kurssipalautejärjestelmän toiminnan monitorointi ja tulosten hyödyntäminen.

Ohjaussuunnitelma tarkistetaan opetussuunnitelmakauden vaihtuessa ja muutenkin tarpeen mukaan. Päivittämisestä ovat vastuussa ohjausvastaavat, ja tutkinto-ohjelmien henkilökunnat tai OPS-työryhmät hyväksyvät muutokset kokouksessaan. Muutokset yhteiseen dokumenttiin hyväksyy viime kädessä dekaani.

4. Tutkinto-ohjelmakohtainen ohjaussuunnitelma

MONIKIELISEN VIESTINNÄN JA KÄÄNNÖSTIETEEN MAISTERIOPINNOT (MOVIKO)

1. Periaatteet ja tavoitteet

Monikielisen viestinnän ja käännöstieteen maisteriopinnoissa opintojen ohjauksen periaate on ohjata ja tukea kääntämisen ja tulkkauksen opintopolun valinnea sekä Monikielisen viestinnän ja käännöstieteen maisteriopintoihin vasta maisterivaiheessa hakeneita opiskelijoita koko heidän opintokaarensa ajan yhteistyössä eri tutkinto-ohjelmien HOPS-opettajien kanssa (Englannin kielen, kirjallisuuden ja kääntämisen tutkinto-ohjelma, Pohjoismaisten kielten tutkinto-ohjelma, Ranskan kielen tutkinto-ohjelma, Saksan kielen, kulttuurin ja kääntämisen tutkinto-ohjelma sekä Venäjän kielen, kulttuurin ja kääntämisen tutkinto-ohjelma). Ohjauksen tehtävänä on opastaa ja neuvoa opiskelijaa opintojen suunnittelussa opintojen eri vaiheissa, sekä kannustaa opiskelijoita itsenäiseen työskentelyyn. Ohjauksen eri osa-alueita ovat tiedottaminen, neuvonta, arviointi, palautteen anto, seuranta, kuunteleminen, tukeminen ja motivointi.

Movikossa opiskelevilla on vähintään kaksi työkieltä: A-työkielenä kaikilla on suomi, B-työkielenä englanti, saksa, ranska, ruotsi tai venäjä. Monikielisen viestinnän ja käännöstieteen maisteriopintoihin siirtyviltä englantia, saksaa ja venäjää B-työkielenään opiskelevilta vaaditaan oman tutkinto-ohjelmansa kandidaattiopintojen perus- ja aineopinnot, jotka sisältävät kääntämisen ja tulkkauksen opintopolun mukaiset opinnot. Ranskaa B-työkielenään opiskelevilta vaaditaan oman tutkinto-ohjelmansa kandidaattiopintojen perus- ja aineopinnot, jotka sisältävät vähintään opintojakson RANAV3 Käännösviestintä ranska-suomi I ja ruotsia B-työkielenään opiskelevilta oman tutkinto-ohjelmansa kandidaattiopintojen perus- ja aineopinnot, jotka sisältävät vähintään opintojakson POHA13 Käännösviestintä ruotsi-suomi. Lisäksi kaikkien on suoritettava edeltävinä opintoina Monikielisen viestinnän ja käännöstieteen perusteet ja Kääntäjän suomen opinnot I. Jos Movikoon siirtyvä opiskelija on suorittanut kieli-, kirjallisuus- ja kulttuuripainotteiset kandidaattiopinnot, häneltä vaaditaan lisäksi Monikielisen viestinnän ja käännöstieteen siltaopinnot. Movikoon siirryttyään opiskelija valitsee yleensä yhden erikoistumisalan, jonka mukaan hän suorittaa opintonsa. Movikon erikoistumisaloja ovat Lain ja hallinnon käännösviestintä, Talouselämän ja tekniikan käännösviestintä, Kaunokirjallinen ja audiovisuaalinen kääntäminen, Yleinen tulkkausviestintä, Oikeustulkkaus sekä Terveystieteiden tulkkaus.

2. Resurssit ja työtavat

Käytännössä koko Movikon henkilökunta professorit mukaan lukien osallistuu opiskelijoiden ohjaukseen, mutta ohjauksen eri osa-alueista ovat ensisijaisesti vastuussa seuraavat henkilökunnan jäsenet:

Ohjausvastaava on Movikon yhteyshenkilö kaikissa ohjaukseen liittyvissä asioissa. Ohjausvastaava suunnittelee yhteisiä ohjauskäytäntöjä yhdessä **Movikon ohjaajien, Movikon**

vastuuhenkilön, Movikon erikoistumisalojen vastuuhenkilöiden ja käännöstieteestä vastaavien professorien kanssa. Ohjausvastaava antaa yleistä ohjausta myös opintokokonaisuuksien Kääntäjän suomen opinnot ja Monikielisen viestinnän ja käännöstieteen perusteet osalta.

Ohjausvastaava toimii Movikon vastuuhenkilön kanssa ohjausaiheisten kokousten koollekutsujana ja selvittää ohjauksen ongelmatilanteita. Ohjausvastaava järjestää yhdessä opintokoordinaattorin, Movikon vastuuhenkilön ja erikoistumisalojen vastuuhenkilöiden kanssa erikoistumisalavalinnan infotilaisuuden vuosittain helmi-maaliskuussa. Tarpeen tullen ohjausvastaavan tehtäviin kuuluu järjestää myös muita infotilaisuuksia.

Ohjausvastaavalla on päävastuu ainejärjestö Translan ja **opiskelijatuutoreiden** kanssa tehtävästä ohjaukseen liittyvästä yhteistyöstä. Ohjausvastaava koordinoi myös Movikon mentorointiohjelmaa, joka toteutetaan noin joka toinen vuosi. Ohjelmaan voivat hakeutua valmistumisvaiheessa olevat opiskelijat, ja ohjelman tarkoituksena on helpottaa opiskelijan työelämään siirtymistä.

Ohjausvastaava tukee **HOPS-opettajien** toimintaa. Tutkinto-ohjelmien omat HOPS-opettajat (ks. kyseinen tutkinto-ohjelma) tukevat ja opastavat opiskelijoita opintojen suunnittelussa. He käyvät opiskelijoiden kanssa henkilökohtaiset ja/tai ryhmässä toteutettavat ohjauskeskustelut, joiden perusteella opiskelijat laativat ja päivittävät henkilökohtaiset opintosuunnitelmansa. Tätä prosessia kuvataan tarkemmin osiossa 3.

Tiedekuntatasolla ohjausprosessia tukevat **opintopäällikkö, opintokoordinaattorit, kansainvälisten asioiden koordinaattori ja opintos sihteeri**. Opintokoordinaattorit ohjaavat esim. tutkinnon kokonaisuuteen, opintojen yhteensovittamiseen ja hyväksilukuun liittyvissä asioissa. Opintokoordinaattori ei ohjaa varsinaisia opintosuorituksia eikä ole velvollinen antamaan esimerkiksi ylimääräisiin opintoihin tai ammatilliseen suuntautumiseen liittyvää ohjausta. Opintopäällikön, opintokoordinaattorin, kansainvälisten asioiden koordinaattorin ja opintosihteerin tehtäväkuvat on kuvattu tarkemmin tämän ohjaussuunnitelman toisessa osiossa, josta löytyy myös maininta tiedekunnan ohjaustoimijoiden suhteesta yliopistotason toimijoihin (**opintopsykologi, saavutettavuusyhteyshenkilö, työelämäpalveluiden henkilökunta**).

3. Keinot ja käytänteet

Kieli-, käännös- ja kirjallisuustieteiden tutkinto-ohjelmien ohjauskäytäntöihin kuuluu henkilökohtaisten ja/tai osin ryhmässä toteutettavien HOPS-keskustelujen käyminen kolmessa vaiheessa opintokaaren aikana. HOPS-keskustelut perustuvat opiskelijan tekemään henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan. Toistaiseksi HOPS-keskustelujen tukena käytetään vanhoja, pääainepohjaisia paperilomakkeita.

Ensimmäisen vaiheen HOPS-keskustelu käydään eri tutkinto-ohjelmien ohjaussuunnitelmien mukaisesti pakollisten orientoivien opintojen yhteydessä. Tässä vaiheessa on tärkeää keskustella opintopoluista ja suuntautumisvaihtoehdoista ja esitellä myös Monikielisen viestinnän ja käännöstieteen maisteriopintoja.

Toisessa vaiheessa käydään kaksi HOPS-keskustelua. Ensimmäinen keskustelu käydään syyslukukauden aikana kandidaatintutkintoon sisältyvän seminaarin yhteydessä. Sen yhteydessä päivitetään HOPS-opintosuunnitelma. Keskustelun tarkoitus on erityisesti seurata tavoitteiden

toteutumista, kandidaatiksi valmistumisen aikataulua ja tutkinnon valmiiksi saattamiseen liittyviä käytännön asioita.

Toinen keskustelu käydään kevätlukukaudella käänntieteen syventävistä opinnoista vastaavan professorin kanssa. Tässä vaiheessa keskustellaan maisteriopintojen erikoistumisalavalinnoista ja muista maisteriopintoihin liittyvistä kysymyksistä.

Kolmannen vaiheen HOPS-keskustelu käydään tutkielmaseminaarin yhteydessä syventävistä opinnoista vastaavan professorin tai tutkielmaseminaarin ohjaajan kanssa. Tässä keskustelussa seurataan erityisesti tavoitteiden toteutumista, maisteriksi valmistumisen aikataulua ja tutkinnon valmiiksi saattamiseen liittyviä käytännön asioita sekä keskustellaan ammatilliseen suuntautumiseen ja työelämään siirtymiseen liittyvistä asioista.

Ohjauksessa keskitytään tutkintorakenteen ja opintojen sisältöjen ohella myös esimerkiksi opiskelijan motivaatioon, ajankäyttöön ja opiskelustrategioihin liittyviin asioihin. Opiskelijaa kannustetaan itsearviointiin ja oman oppimisen reflektointiin sekä oman opintopolun ja uran suunnitteluun. Opiskelijalle esitellään tarpeen mukaan yliopiston sisällä toimivia palveluita, kuten työelämäpalveluita ja uraohjaajan vastaanottoa. Erityisohjauksen tarpeessa oleva opiskelija ohjataan hakemaan lisätukea sopivalta taholta. Erityisjärjestelyistä voi tiedustella lisää yliopiston [saavutettavuusyhteyshenkilöltä](#).

Opinnäytetöiden ohjauksessa noudatetaan yliopiston ja tiedekunnan linjauksia ja säädöksiä. Ohjauksella autetaan opiskelijaa saavuttamaan opetussuunnitelmassa asetetut osaamistavoitteet. Ohjausprosessi alkaa, kun opiskelija sopii oman ohjaajansa kanssa tutkielman aiheesta ja ohjausprosessiin liittyvistä käytännöistä ohjaussuhteen alussa. Ohjaus perustuu opiskelijan tieteellisen asiantuntijuuden kehittämisen tukemiseen. Ohjaus on luonteeltaan keskustelevaa ja neuvottelevaa ja se pyrkii vahvistamaan opiskelijan valmiuksia tuottaa itsenäistä tieteellistä tutkimusta. Pro gradu -tutkielman ohjauksesta laaditaan ohjaajan kanssa pro gradu -tutkielman työskentelysuunnitelma kieli-, käännt- ja kirjallisuustieteiden tutkinto-ohjelmia koskevan opinnäyteohjeen mukaisesti.

Tarvittaessa opiskelija voi käydä keskusteluja myös erikoistumisalojen vastuuhenkilöiden ja Movikon ohjausvastaavan kanssa. Vuosittain järjestettävän erikoistumisalainfon yhteydessä on mahdollista saada myös yksilöllistä opintojen ohjausta. On tärkeää, että myös muista yliopistoista kandidaattiopintoihin tai Monikielisen viestinnän ja käänntieteen maisteriopintoihin siirtyvät opiskelijat saavat jo heti opintojensa alussa HOPS-ohjausta. Ohjausta antaa tällöin Movikon ohjausvastaava tai tutkinto-ohjelman maisteriopinnoista vastaava HOPS-opettaja.

4. Arviointi ja kehittäminen

Movikossa annettavaa opetusta ja ohjausta seurataan tiedekunnan yhteisen palautejärjestelmän periaatteiden mukaisesti. Palaute käsitellään ohjeiden mukaisesti Movikon OPS-työryhmän kokouksessa, Movikon henkilökuntakokouksessa ja vähintään kerran lukuvuodessa järjestettävän opettajien ja opiskelijoiden yhteisen palautepäivän aikana. Palautepäivän jälkeen Movikon vastuuhenkilö ja ohjausvastaava koostavat yhteenvedon, jonka pohjalta kehitetään Movikon toimintaa. Kooste toimitetaan koulutuksen ohjausryhmälle sekä Movikon opettajille ja opiskelijoille.

Movikon ohjaussuunnitelma tarkistetaan opetussuunnitelmakauden vaihtuessa ja muutenkin tarpeen mukaan. Päivittämisestä on vastuussa ohjausvastaava, ja Movikon henkilökunta tai OPS-työryhmä hyväksyy muutokset kokouksessaan. Muutokset yhteiseen dokumenttiin hyväksyy viime kädessä dekaani.

Liite 1

Huom! Tämä ohje ohjaussuunnitelman laatimisesta on julkaistu ohjausvastaavakoulutuksen yhteydessä syksyllä 2012 ja lisätty ohjausvastaavien intrayhteisöön 15.10.2012. Päivityksen on tehnyt yliopiston opintopsykologi Taija Tuominen.

Tässä koulutuksessa ohjaussuunnitelma ymmärretään prosessina, joka rakentuu sarjasta kysymyksiä, joihin osallistujat hakevat yhteistyössä omassa tutkinto-ohjelmassaan vastauksia. Työskentelyn tuloksena syntyvä asiakirja saatetaan myös yksikön johtajan hyväksyttäväksi. Tärkeimmällä sijalla on kuitenkin se prosessi, jossa ko. paperi syntyy. Ohjausvastaavan työn kohteena on erityisesti ohjaustyön virittäminen ja yhteisön ohjaustyön tukeminen omassa tutkinto-ohjelmassa.

KYSYMYKSIÄ OHJAUSSUUNNITELMAN RAKENTAMISEN TUEKSI

- Mitä opintojen ohjaus yliopistossa on? Mitä ohjauksella ymmärretään?
- Mitä ohjauksella tavoitellaan? Mitkä ovat ohjauksen kohteena olevat ydinprosessit?
- Mitä merkitsee / mistä näkee, että ohjaus tai sen kohteena olevat prosessit ovat onnistuneet?
- Millainen on ohjauksen työnjako, roolit ja vastuut (yliopisto-, yksikkö-, ja tutkinto-ohjelmataso toimijat)? (matriisi)
- Miten ohjataan? Millaisia yhteisiä käytänteitä tarvitaan?
- Miten ohjauksen toimivuutta seurataan, arvioidaan ja kehitetään?

Liite 2

HOPS-prosessin tavoitteet

Taija Tuominen 6.5.2014

Tampereen yliopiston tutkintosäännön mukaisesti jokainen opiskelija laatii henkilökohtaisen opintosuunnitelman (HOPS). Tämä dokumentti on työpaperi, jossa kuvataan HOPS-prosessin yleisiä tavoitteita Tampereen yliopistossa. Tavoitteet ovat opiskelijan tavoitteita, ne on kirjoitettu osaamisperustaisesti ja ne kattavat koko HOPS-prosessin.

Opiskelija osaa suunnitella opintojaan siten, että tutkinto on mahdollista suorittaa tavoiteajassa. **Opiskelija laatii toteuttamiskelpoisen henkilökohtaisen opintosuunnitelman (HOPS), jonka lähtökohtina ovat opetussuunnitelma, tutkintorakenne ja opiskelijan henkilökohtaiset tavoitteet. Hän laatii opintosuunnitelman siten, että se tukee opintojen sujumista ja**

hyvinvointia. Hän kuvaa suunnitelmassa tutkinnon suorittamiseksi tarvittavat opinnot, opintojen etenemisjärjestyksen ja aikataulun. Hän pystyy tekemään valinnan maisterin tutkinnon opintosuunnasta tai maisteriohjelmasta, ja osaa suunnitella kandidaatin tutkinnon opinnot siten, että hakeutuminen haluttuun opintosuuntaan on mahdollista ja sujuvaa. Näiden tavoitteiden saavuttaminen edellyttää, että

- opiskelija tuntee tutkintonsa rakenteen siten että tietää mistä se koostuu, millaisia valintoja hän voi ja hänen kannattaa tehdä, miten osaaminen karttuu opintopolulla ja mihin vaiheeseen opintoja on hyvä sijoittaa esimerkiksi valinnaiset opinnot, yhteiset opinnot, ulkomaan vaihto-opiskelu ja työharjoittelu
- opiskelija tunnistaa aiemmin hankkimaansa tai opintojen aikana yliopistokoulutuksen ulkopuolella karttuvaa osaamistaan ja osaa tarvittaessa hakea sen hyväksilukemista tutkintoon
- opiskelija pohtii mm. tavoitteitaan, oppimistaan, opiskeluelämäntilannettaan ja työelämäsuuntautumistaan, sekä tekee opiskeluun liittyviä valintoja tämän reflektoinnin ohjaamana.

Opiskelija osaa toteuttaa opintosuunnitelmaansa tarkoituksenmukaisilla tavoilla, arvioida opintojensa etenemistä ja oman toimintansa vaikutusta siihen sekä muuttaa toimintaansa ja suunnitelmiaan tarvittaessa. Opiskelija päivittää HOPSiaan säännöllisesti ja tarpeen mukaan.

Opiskelija tunnistaa ja osaa kuvata oman osaamisensa ja akateemisen asiantuntijuutensa kehittymistä.

Dokumenttia kirjoitettaessa käytetty lähdemateriaali:

- *Tampereen yliopiston tutkintosääntö 22 §*
- *Opetusneuvoston linjaus 3.10.2011: Opintojen ohjaus Tampereen yliopistossa*
- *HE 12/2005: Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi yliopistolain muuttamisesta*

Lisäksi materiaalina on käytetty OPPAn ohjausverkoston kokoontumisen HOPS-työskentelyä 15.1.2014. Tavoitteita ovat kommentoineet ohjausvastaavat, opintopäälliköt, opetuksen kehittämisspällikkö Markku Ihonen ja opintokoordinaattori Maarit Moberg.

[i] <https://intra.uta.fi/portal/group/tietopankki/opetusneuvoston-linjaukset> > ”linjauksia 3”

[ii] Katso myös rehtorin päätös tutkinto-ohjelmien ohjausvastaavista ja ohjaussuunnitelmista Tampereen yliopistossa 6.3.2014: https://intra.uta.fi/portal/fi_FI/group/tietopankki/rehtorin-paatoksia#opetus_ja_opiskelu

[iii] <http://www.iso-9001-checklist.co.uk/iso-9001-training.htm>